

Strategie předcházení a řešení školní neúspěšnosti

Vychází z ŠVP „Hravě a zdravě.“ na období 2024-2025

Platnost od 1. 9. 2024 do 31. 8. 2025

Evaluaace k 31. 8. 2025

1. Charakteristika školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je z hlediska pedagogicko-psychologického a socio-pedagogického chápána jako selhávání nezletilého v podmínkách školního edukačního programu nejen špatným prospěchem, ale také vytvářením negativních psychických postojů a emočních stavů ve vztahu k vlastnímu učení, ke vzdělávání, k učitelům a obecně ke škole. Bývá důsledkem nevyváženosti ve vývoji osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci, volných vlastnostech a v neposlední řadě také v rodinném prostředí. Neprospěch je téměř vždy způsoben souborem mnoha příčin, které je třeba včas rozkrýt a přijmout účinná opatření směřujících k nápravě. Podpora školního úspěchu vychází zejména z atmosféry školy, ve které je podporováno učení každého žáka, tedy dobrými mezilidskými vztahy jak mezi žáky, tak mezi žáky a pedagogy.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z Vyhlášky č. 27/2016 Sb. a jejím cílem je vyhledávání potencionálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek k zlepšení jejich školní úspěšnosti.

2. Faktory školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vymezena řadou faktorů, především osobností a zdravotním stavem nezletilého, dále rodinným a mimoškolním prostředím a výchovně vzdělávacím procesem ve škole.

Při řešení školní neúspěšnosti je nezbytná spolupráce školy, dalších odborníků, rodiny a samotného žáka. Podpora rodiny je v tomto procesu nenahraditelná i s ohledem na volbu budoucího povolání a budoucí život.

Jedná se o tyto faktory:

- a. **osobnost dítěte** - snížená inteligence, poruchy učení, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy chování, PAS, zdravotní problémy žáka - dlouhodobá absence, vysoká absence;
- b. **rodina** - nepodnětné rodinné prostředí, střídavá péče, rodinné prostředí s nezájmem o školu a školní dění, nezájem rodičů o spolupráci se školou, nadměrně ochranné rodinné prostředí, dítě ohrožené sociálně nežádoucími jevy (zhoršená rodinná situace, šikana, domácí násilí, problémy ve vztazích v rodině);
- c. **nedostatky ve výchovně vzdělávacím procesu ve škole** - problémy ve vztazích ve škole, ve třídě, s učitelem, ohrožení sociálně patologickými jevy, nedostatečná motivace, konflikty ve spolupráci školy s rodinou, malá aktivizace žákovy osobnosti ve vyučování.

3. Žák je ohrožen školní neúspěšností, když:

- na konci pololetí z některých předmětů neprospěl, nebo je z některých předmětů nehodnocen,
- dlouhodobě neplní zadané úkoly,
- svým chováním soustavně porušuje školní řád a jsou vůči němu uplatňována výchovná opatření,
- jeho příprava není systematická.

4. Doprovodné projevy při školní neúspěšnosti

- neurotické příznaky – bolesti hlavy, břicha, nechutenství, zvracení, tiky, školní fobie;
- poruchy chování – zvýšená absence v některém předmětu, nebo celková absence, záškoláctví;
- obranné mechanismy – ztráta motivace, pocit méněcennosti, fantazie, regrese.

5. Předcházení školní neúspěšnosti ze strany školy

V první řadě je nutné podrobit dítě kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole. Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb nám pak umožní nastavit vhodná opatření.

Možná opatření volíme individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

- a. poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění:** kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z PPP nebo SPC, integrace žáka a vytvoření IVP, oceňování pozitivních stránek žáka a jeho jedinečnosti, podporovat jeho vlastní názor, žáky motivovat a rozebírat s nimi příčiny neúspěchu,
- b. odchylka v celkové úrovni inteligence:** žákovi bude upraven obsah vzdělávání a očekávané výstupy. Do výuky budou řazeny vhodné metody práce, motivace - zažití úspěchu, metoda přiměřenosti, individuální přístup, spolupráce s PPP - vytvoření IVP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou,
- c. žáci sociálně znevýhodnění:** motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, vytvoření podmínek pro domácí přípravu i ve škole ve volných hodinách, vyhýbat se negativnímu srovnávání, věnovat pozornost rodinnému zázemí žáka,
- d. žáci s vysokou absencí jsou velmi často ohroženi sklouznutím do školní neúspěšnosti:** včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky - plán dostudování učiva a termíny dozkoušení, konzultace s žákem a rodiči, kde se domluví zvýšený dohled nad žákem, zvýšená spolupráce s rodiči.

6. Pravidla pro řešení školní neúspěšnosti

Důležité je včasné podchycení žákovských potíží a vyhodnocení ze stran pedagogů, výchovného poradce, metodika prevence, zda se jedná o:

- ojedinělý případ nebo případ trvalého charakteru,
- problém spojený s jedním vyučovacím předmětem či napříč předměty,
- problém spojený s jedním vyučujícím nebo s více pedagogy.

Podle závažnosti problému třídní učitel kontaktuje rodiče, nabídne osobní jednání s jednotlivými vyučujícími, případně s výchovným poradcem a metodikem prevence rizikového chování. Kromě individuálních pohovorů je možné svolat jednání výchovné komise. O jednáních se vedou písemné záznamy, které vždy obsahují doporučení školy vůči rodičům a postoj rodičů k nim (individuální doučování, vyšetření v PPP, apod.).

Je uplatňován třístupňový model péče:

1. Individuální pomoc vyučujícího v rámci běžné výuky.
2. Zapojení školního poradenského pracoviště.
3. Zapojení školského poradenského zařízení (PPP/SPC).

Na základě této diagnostiky se stanoví možná opatření:

- zvýšená spolupráce s rodiči,
- zvýšená motivace žáka k učení – důraz na pozitivní hodnocení, stanovení přiměřeného rozsahu učiva, podpůrné pomůcky (přehledy), využití pomoci spolužáků, podpůrné aktivity, oznamování termínů písemných prací a zkoušení, slovní hodnocení,
- zajišťování vhodných pomůcek vzhledem k odlišným stylům učení (preference vizuálního, nebo audio vnímání),
- individuální konzultace, doučování, kompenzace nedostatků pomocí speciálně pedagogických postupů (IVP, spolupráce s PPP, SPC),
- pomoc při začleňování žáka do třídního kolektivu,
- stanovení přiměřeného rozsahu učiva,
- práce zadaná pro domácí přípravu odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem,
- zvýšená práce pedagogů s kolektivem třídy, náprava narušeného klimatu třídy,
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- včasné informování rodičů o mimořádném zhoršení prospěchu žáka, tak, aby se zvýšenou péčí mohlo zabránit zhoršení souhrnné klasifikace žáka na konci každého pololetí,
- u žáků, jejichž neúspěšnost souvisí spíše se sociálním znevýhodněním, konzultovat situaci s OSPOD.

Zákonným zástupcům žáků, kteří zameškali více než 100 hodin výuky za pololetí, zasílá výchovný poradce o této skutečnosti informační email. Dle dalšího postupu a domluvy lze přistoupit ke konzultační schůzce, kde jsou přítomni třídní učitel, žák a rodič, případně učitel předmětu, kde se už objevily problémy. Domluví se podpora žakovi tak, aby byl schopen kompenzovat svou absenci (plán práce, termíny zkoušení, obsah učiva, možnost individuální konzultace, doučování se spolužáky atd.)

7. Stanovení dlouhodobých cílů školy v prevenci školní neúspěšnosti:

- trvalé sledování a vyhodnocování této problematiky, poskytování informací o úspěšných i neúspěšných řešeních,
- na jednání pedagogických rad a metodických sdružení vyhodnocovat vzdělávání žáků ohrožených školní neúspěšností,
- v rámci DVPP rozvíjet klíčové dovednosti pedagogů pro tuto oblast,
- vytvářet kvalitní prostředí ve třídách a škole,
- poskytnout nabídku pomoci pro žáky, kteří potřebují řešit subjektivně náročné životní situace
- školní poradenské zařízení vytváří a aktualizuje strategii prevence školní neúspěšnosti, seznamuje s ní pedagogy školy a vyhodnocuje její účinnost.

9. Specifika práce v MŠ a ZŠ při o.p.s. Olivové dětské léčebně

Do naší školy přijíždějí žáci na 4 až 5 týdnů. Po příjezdu identifikuje výchovná poradkyně na základě informací z kmenové školy a zprávy z PPP, pokud je přiložena, žáky se specifickými vzdělávacími potřebami, včetně stupně pedagogické podpory a charakteru omezení.

Na základě těchto informací pracujeme s žáky podle jejich potřeb a dle doporučení poradenského zařízení. Průběžně vyhodnocujeme úspěchy i možné obtíže žáků ve výuce. Pokud je to potřeba, jsme ve spojení s kmenovou školou, kdy s učiteli konzultujeme učební i výchovné postupy.

S ohledem na to, že s žáky pracujeme pouze omezenou dobu, snažíme se respektovat již zavedené postupy kmenové školy a vést žáka tak, jak je zvyklý. V naší škole nemáme asistenta pedagoga, ale vzhledem k tomu, že máme ve třídách nižší počet žáků, snažíme se potřebným dětem věnovat tolik pozornosti a pomoci, kolik potřebují.

Práce s nadanými žáky

I do naší školy přicházejí nadaní a mimořádně nadaní žáci. Vzhledem k tomu, že s žáky pracujeme většinou individuálně, máme možnost těmto dětem poskytnout různé výukové metody, dle jejich preferencí. V této problematice se průběžně vzděláváme, začali jsme využívat možnosti umělé inteligence AI.

Úzce spolupracujeme se školou Open Gate v Babicích, s níž pro nadané děti organizujeme zážitkové návštěvy. Zároveň zprostředkováváme, v případě zájmu, žákům a jejich rodičům kontakt s touto školou.